శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

మహర్షి వేదవ్యాసప్రణీతం శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ దశమస్కంధే పంచాశత్తమోఽధ్యాయః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ దశమస్కంధే పంచాశత్తమోఽధ్యాయః ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
అస్తిః ప్రాప్తిశ్చ కంసస్య మహిష్యా భరతర్షభ।
మృతే భర్తరి దుఃఖార్తే ఈయతుః స్మ పితుర్గృహాన్ ॥ **1** ॥

పిత్రే మగధరాజాయ జరాసంధాయ దుఃఖితే।
వేదయాంచక్రతుః సర్వమాత్మవైధవ్యకారణం ॥ **2** ॥

స తదప్రియమాకర్ణ్య శోకామర్షయుతో నృప।
అయాదవీం మహీం కర్తుం చక్రే పరమముద్యమం ॥ **3** ॥

అక్షౌహిణీభిర్వింశత్యా తిసృభిశ్చాపి సంవృతః।
యదురాజధానీం మథురాం న్యరుణత్ సర్వతోదిశం ॥ **4** ॥

నిరీక్ష్య తద్బలం కృష్ణ ఉద్వేలమివ సాగరం।
స్వపురం తేన సంరుద్ధం స్వజనం చ భయాకులం ॥ **5** ॥

చింతయామాస భగవాన్ హరిః కారణమానుషః।
తద్దేశకాలానుగుణం స్వావతారప్రయోజనం ॥ **6** ॥

హనిష్యామి బలం హ్యేతద్ భువి భారం సమాహితం।
మాగధేన సమానీతం వశ్యానాం సర్వభూభుజాం ॥ **7** ॥

అక్షౌహిణీభిః సంఖ్యాతం భటాశ్వరథకుంజరైః।
మాగధస్తు న హంతవ్యో భూయః కర్తా బలోద్యమం ॥ **8** ॥

ఏతదర్థోఽవతారోఽయం భూభారహరణాయ మే।
సంరక్షణాయ సాధూనాం కృతోఽన్యేషాం వధాయ చ ॥ **9** ॥

అన్యోఽపి ధర్మరక్షాయై దేహః సంభ్రియతే మయా।
విరామాయాప్యధర్మస్య కాలే ప్రభవతః క్వచిత్ ॥ **10** ॥

ఏవం ధ్యాయతి గోవింద ఆకాశాత్ సూర్యవర్చసౌ।
రథావుపస్థితౌ సద్యః ససూతౌ సపరిచ్ఛదౌ ॥ **11** ॥

ఆయుధాని చ దివ్యాని పురాణాని యదృచ్ఛయా।
దృష్ట్వా తాని హృషీకేశః సంకర్షణమథాబ్రవీత్ ॥ **12** ॥

పశ్యార్య వ్యసనం ప్రాప్తం యదూనాం త్వావతాం ప్రభో।
ఏష తే రథ ఆయాతో దయితాన్యాయుధాని చ ॥ **13** ॥

యానమాస్థాయ జహ్యేతద్ వ్యసనాత్ స్వాన్ సముద్ధర।
ఏతదర్థం హి నౌ జన్మ సాధూనామీశ శర్మకృత్ ॥ **14** ॥

త్రయోవింశత్యనీకాఖ్యం భూమేర్భారమపాకురు।
ఏవం సమ్మంత్ర్య దాశార్హౌ దంశితౌ రథినౌ పురాత్ ॥ **15** ॥

నిర్జగ్మతుః స్వాయుధాఢ్యౌ బలేనాల్పీయసాఽఽవృతౌ।
శంఖం దధ్మౌ వినిర్గత్య హరిర్దారుకసారథిః ॥ **16** ॥

తతోఽభూత్ పరసైన్యానాం హృది విత్రాసవేపథుః।
తావాహ మాగధో వీక్ష్య హే కృష్ణ పురుషాధమ ॥ **17** ॥

న త్వయా యోద్ధుమిచ్ఛామి బాలేనైకేన లజ్జయా।
గుప్తేన హి త్వయా మంద న యోత్స్యే యాహి బంధుహన్ ॥ **18** ॥

తవ రామ యది శ్రద్ధా యుధ్యస్వ ధైర్యముద్వహ ।
హిత్వా వా మచ్ఛరైశ్ఛిన్నం దేహం స్వర్యాహి మాం జహి ॥ **19** ॥

శ్రీభగవానువాచ
న వై శూరా వికత్థంతే దర్శయంత్యేవ పౌరుషం ।
న గృహ్ణీమో వచో రాజన్నాతురస్య ముమూర్షతః ॥ **20** ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
జరాసుతస్తావభిసృత్య మాధవౌ
మహాబలౌఘేన బలీయసాఽఽవృణోత్ ।
ససైన్యయానధ్వజవాజిసారథీ
సూర్యానలౌ వాయురివాభ్రరేణుభిః ॥ **21** ॥

సుపర్ణతాలధ్వజచిహ్నితౌ రథా -
వలక్షయంత్యో హరిరామయోర్మృధే ।
స్త్రియః పురాట్టాలకహర్మ్యగోపురం
సమాశ్రితాః సమ్ముముహుః శుచార్దితాః ॥ **22** ॥

హరిః పరానీకపయోముచాం ముహుః
శిలీముఖాత్యుల్బణవర్షపీడితం ।
స్వసైన్యమాలోక్య సురాసురార్చితం
వ్యస్ఫూర్జయచ్ఛార్ఙ్గశరాసనోత్తమం ॥ **23** ॥

గృహ్ణన్ నిషంగాదథ సందధచ్ఛరాన్
వికృష్య ముంచంఛితబాణపూగాన్ ।
నిఘ్నన్ రథాన్ కుంజరవాజిపత్తీన్
నిరంతరం యద్వదలాతచక్రం ॥ **24** ॥

నిర్భిన్నకుంభాః కరిణో నిపేతు -
రనేకశోఽశ్వాః శరవృక్ణకంధరాః ।

రథా హతాశ్వధ్వజసూతనాయకాః
పదాతయశ్ఛిన్నభుజోరుకంధరాః ॥ **25** ॥

సంఛిద్యమానద్విపదేభవాజినా -
మంగప్రసూతాః శతశోఽసృగాపగాః ।
భుజాహయః పూరుషశీర్షకచ్ఛపా
హతద్విపద్వీపహయగ్రహాకులాః ॥ **26** ॥

కరోరుమీనా నరకేశశైవలా
ధనుస్తరంగాయుధగుల్మసంకులాః ।
అచ్ఛూరికావర్తభయానకా మహా -
మణిప్రవేకాభరణాశ్మశర్కరాః ॥ **27** ॥

ప్రవర్తితా భీరుభయావహా మృధే
మనస్వినాం హర్షకరీః పరస్పరం ।
వినిఘ్నతారీన్ ముసలేన దుర్మదాన్
సంకర్షణేనాపరిమేయతేజసా ॥ **28** ॥

బలం తదంగార్ణవదుర్గభైరవం
దురంతపారం మగధేంద్రపాలితం ।
క్షయం ప్రణీతం వసుదేవపుత్రయో -
ర్విక్రీడితం తజ్జగదీశయోః పరం ॥ **29** ॥

స్థిత్యుద్భవాంతం భువనత్రయస్య యః
సమీహతేఽనంతగుణః స్వలీలయా ।
న తస్య చిత్రం పరపక్షనిగ్రహ -
స్తథాపి మర్త్యానువిధస్య వర్ణ్యతే ॥ **30** ॥

జగ్రాహ విరథం రామో జరాసంధం మహాబలం ।
హతానీకావశిష్టాసుం సింహః సింహమివౌజసా ॥ **31** ॥

బధ్యమానం హతారాతిం పాశైర్వారుణమానుషైః।
వారయామాస గోవిందస్తేన కార్యచికీర్షయా ॥ **32** ॥

స ముక్తో లోకనాథాభ్యాం వ్రీడితో వీరసమ్మతః।
తపసే కృతసంకల్పో వారితః పథి రాజభిః ॥ **33** ॥

వాక్యైః పవిత్రార్థపదైర్నయనైః ప్రాకృతైరపి।
స్వకర్మబంధప్రాప్తోఽయం యదుభిస్తే పరాభవః ॥ **34** ॥

హతేషు సర్వానీకేషు నృపో బార్హద్రథస్తదా।
ఉపేక్షితో భగవతా మగధాన్ దుర్మనా యయౌ ॥ **35** ॥

ముకుందోఽప్యక్షతబలో నిస్తీర్ణారిబలార్ణవః।
వికీర్యమాణః కుసుమైస్త్రిదశైరనుమోదితః ॥ **36** ॥

మాథురైరుపసంగమ్య విజ్వరైర్ముదితాత్మభిః।
ఉపగీయమానవిజయః సూతమాగధవందిభిః ॥ **37** ॥

శంఖదుందుభయో నేదుర్భేరీతూర్యాణ్యనేకశః।
వీణావేణుమృదంగాని పురం ప్రవిశతి ప్రభౌ ॥ **38** ॥

సిక్తమార్గాం హృష్టజనాం పతాకాభిరలంకృతాం।
నిర్ఘుష్టాం బ్రహ్మఘోషేణ కౌతుకాబద్ధతోరణాం ॥ **39** ॥

నిచీయమానో నారీభిర్మాల్యదధ్యక్షతాంకురైః।
నిరీక్ష్యమాణః సస్నేహం ప్రీత్యుత్కలితలోచనైః ॥ **40** ॥

ఆయోధనగతం విత్తమనంతం వీరభూషణం।
యదురాజాయ తత్ సర్వమాహృతం ప్రాదిశత్ప్రభుః ॥ **41** ॥

ఏవం సప్తదశకృత్వస్తావత్యక్షౌహిణీబలః।
యుయుధే మాగధో రాజా యదుభిః కృష్ణపాలితైః ॥ **42** ॥

అక్షిణ్వంస్తద్బలం సర్వం వృష్ణయః కృష్ణతేజసా ।
హతేషు స్వేష్వనీకేషు త్యక్తోఽయాదరిభిర్నృపః ॥ **43** ॥

అష్టాదశమసంగ్రామే ఆగామిని తదంతరా ।
నారదప్రేషితో వీరో యవనః ప్రత్యదృశ్యత ॥ **44** ॥

రురోధ మథురామేత్య తిసృభిర్మ్లేచ్ఛకోటిభిః ।
నృలోకే చాప్రతిద్వంద్వో వృష్ణీంశ్రుత్వాఽఽత్మసమ్మితాన్ ॥ **45** ॥

తం దృష్ట్వాచింతయత్ కృష్ణః సంకర్షణసహాయవాన్ ।
అహో యదూనాం వృజినం ప్రాప్తం హ్యుభయతో మహత్ ॥ **46** ॥

యవనోఽయం నిరుంధేఽస్మానద్య తావన్మహాబలః ।
మాగధోఽప్యద్య వా శ్వో వా పరశ్వో వాఽఽగమిష్యతి ॥ **47** ॥

ఆవయోర్యుధ్యతోరస్య యద్యాగంతా జరాసుతః ।
బంధూన్ వధిష్యత్యథవా నేష్యతే స్వపురం బలీ ॥ **48** ॥

తస్మాదద్య విధాస్యామో దుర్గం ద్విపదదుర్గమం ।
తత్ర జ్ఞాతీన్ సమాధాయ యవనం ఘాతయామహే ॥ **49** ॥

ఇతి సమ్మంత్ర్య భగవాన్ దుర్గం ద్వాదశయోజనం ।
అంతఃసముద్రే నగరం కృత్స్నాద్భుతమచీకరత్ ॥ **50** ॥

దృశ్యతే యత్ర హి త్వాష్ట్రం విజ్ఞానం శిల్పనైపుణం ।
రథ్యాచత్వరవీథీభిర్యథావాస్తు వినిర్మితం ॥ **51** ॥

సురద్రుమలతోద్యానవిచిత్రోపవనాన్వితం ।
హేమశృంగైర్దివిస్పృగ్భిః స్ఫటికాట్టాలగోపురైః ॥ **52** ॥

రాజతారకుటైః కోష్ఠైర్హేమకుంభైరలంకృతైః ।
రత్నకూటైర్గృహైర్హైమైర్మహామారకతస్థలైః ॥ **53** ॥

వాస్తోష్పతీనాం చ గృహైర్వలభీభిశ్చ నిర్మితం।
చాతుర్వర్ణ్యజనాకీర్ణం యదుదేవగృహోల్లసత్ ॥ **54** ॥

సుధర్మాం పారిజాతం చ మహేంద్రః ప్రాహిణోద్ధరేః।
యత్ర చావస్థితో మర్త్యో మర్త్యధర్మైర్న యుజ్యతే ॥ **55** ॥

శ్యామైకకర్ణాన్ వరుణో హయాంఛుక్లాన్ మనోజవాన్।
అష్టౌ నిధిపతిః కోశాన్ లోకపాలో నిజోదయాన్ ॥ **56** ॥

యద్ యద్ భగవతా దత్తమాధిపత్యం స్వసిద్ధయే।
సర్వం ప్రత్యర్పయామాసుర్హరౌ భూమిగతే నృప ॥ **57** ॥

తత్ర యోగప్రభావేణ నీత్వా సర్వజనం హరిః।
ప్రజాపాలేన రామేణ కృష్ణః సమనుమంత్రితః।
నిర్జగామ పురద్వారాత్ పద్మమాలీ నిరాయుధః ॥ **58** ॥

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
దశమస్కంధే ఉత్తరార్ధే దుర్గనివేశనం నామ పంచాశత్తమోఽధ్యాయః ॥